

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

<i>Zaaknummer:</i>	Klik of tik om tekst in te voeren.
<i>Datum collegebesluit:</i>	dinsdag 6 juni 2023
<i>Datum commissievergadering:</i>	-
<i>Datum raadsvergadering:</i>	dinsdag 13 juni 2023
<i>Soort Voorstel:</i>	Adviesnota
<i>Onderwerp:</i>	Verbetervoorstel bestuurscultuur en sociale veiligheid in Wassenaar
<i>Portefeuillehouder:</i>	Burgemeester De Lange
<i>Programma:</i>	-

Kernboodschap: Op 30 mei 2023 heeft onderzoeksbureau Berenschot de uitkomsten van het onderzoek naar de bestuurscultuur en sociale veiligheid in Wassenaar aan de raadsleden, commissieleden, het college van B&W en een deel van de ambtelijke organisatie gepresenteerd. Op 1 juni 2023 heeft een eerste reflectiebijeenkomst over het rapport plaatsgevonden en is het rapport openbaar gemaakt.

Het doel van het onderzoek is te komen tot heling en herstel van de verstoorde politieke en bestuurlijke verhoudingen en met de uitkomsten van het rapport wil het college van B&W aan de raad het voorstel doen om als gezamenlijke opgave een beknopt programma op te stellen dat als doel heeft om tot een versterking van de bestuurscultuur en sociale veiligheid te komen zodat een ieder binnen het politiek-bestuurlijk-ambtelijk proces in Wassenaar in een sociaal veilige omgeving zijn of haar werk kan doen. Kortom geen rapport voor in de la, maar we moeten met elkaar aan de slag.

Wassenaar verdient een stabiel, krachtig en zelfbewust bestuur dat de realisatiekracht van de gemeente duurzaam versterkt en sturing geeft aan de strategische agenda voor Wassenaar in een sociaal veilige werkomgeving voor raad, college, medewerkers en omgeving.

<i>Bijlage:</i>	Ja
<i>Stukken ter inzage:</i>	1. Eindrapport Bestuurscultuur en sociale veiligheid in Wassenaar Nee

Beslispunten:

- 1. Kennis te nemen van het rapport van Berenschot "Bestuurscultuur en sociale veiligheid in Wassenaar".*
- 2. Overnemen van de aanbevelingen van het rapport en gezamenlijk met een programma te komen ten behoeve van een gewenste bestuurscultuur en het waarborgen van de sociale veiligheid binnen de gemeente Wassenaar.*
- 3. Een stuurgroep te benoemen bestaande uit een wethouder, drie tot vijf raadsleden en de gemeentesecretaris onder voorzitterschap van de burgemeester die als eerste taak krijgt een beknopt programmaplan op te stellen. Daar waar specifiek raadsaangelegenheden zijn wordt de griffier toegevoegd als adviseur aan de stuurgroep.*

Relatie met:

- ☐ Agendapunt:
- ☐ Toezegging:
- ☐ Amendement/motie:
- ☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Verbetervoorstel bestuurscultuur en sociale veiligheid in Wassenaar

Inleiding

In de afgelopen jaren is met elkaar hard gewerkt om de zelfstandigheid van de gemeente Wassenaar te behouden. Na een aantal jaren van interim-burgemeesters heeft dit geresulteerd in een bij koninklijk besluit benoemde burgemeester in 2019. Na een, relatief rustige bestuursperiode, is na de verkiezingen van 2022 een nieuw college aangetreden.

Na korte tijd hebben ontwikkelingen in het college en de raad eind 2022 geleid tot het aftreden van een wethouder, met de daarop volgende beladen afscheidsspeech in de gemeenteraad en de uiteindelijke vertrek van alle wethouders en de komst van een nieuw college dit voorjaar.

Na overleg met de fractievoorzitters, het voeren van diverse reflectieve gesprekken en op basis van signalen, heeft de burgemeester eind januari 2023 een opdracht aan bureau Berenschot gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de bestuurscultuur en de sociale veiligheid in Wassenaar waarvan de resultaten en aanbevelingen inmiddels bekend zijn. De onderzoeksopzet is ter consultatie besproken in het fractievoorzittersoverleg en in het college van burgemeester en wethouders.

Het rapport omvat een scherpe analyse van de huidige bestuurscultuur en de effecten daarvan voor de slagkracht van de gemeente Wassenaar. Geconcludeerd wordt dat iedereen zijn of haar bijdrage zal moeten leveren om tot een versterkte bestuurscultuur te komen en zorg te dragen voor een sociaal veilige werkomgeving.

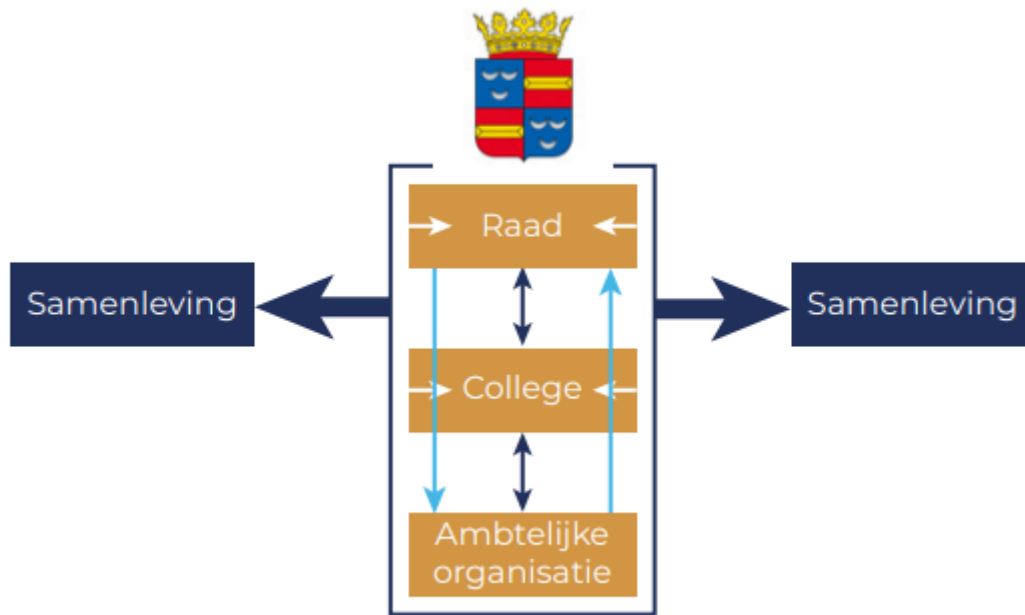
Om hieraan te werken is het noodzakelijk om gezamenlijk het huidige beeld van de bestuurscultuur te onderkennen en het onderlinge vertrouwen terug te brengen. Het werken aan een verbetering van de bestuurscultuur is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en vergt een gezamenlijke inspanning.

Om tot de gewenste bestuurscultuur te komen is het noodzakelijk om het gesprek met elkaar aan te gaan. Een eerste stap hiertoe is gezet op 1 juni 2023 waarin college en raad op de uitkomsten van het rapport Berenschot in beslotenheid hebben kunnen reflecteren. Er was onder de aanwezigen breed sprake van herkenning en erkenning. Er zijn ook wisselende suggesties gedaan waarop de nadruk in een beknopt programma zal moeten liggen, zoals aanscherping protocollen, reflectiesessies en goede dialogen.

Daarmee is kennis genomen van het rapport van Berenschot "Bestuurscultuur en sociale veiligheid in Wassenaar".

Het beeld zoals geschetst in het rapport wordt herkend en vraagt om actie van het bestuur en de organisatie van Wassenaar en daarmee kunnen we de aanbevelingen van het rapport overnemen en wil het college de gemeenteraad voorstellen om gezamenlijk met een programma te komen ten

behoefte van een gewenste bestuurscultuur en het waarborgen van de sociale veiligheid binnen de gemeente Wassenaar. Om hier voortvarend mee aan de slag te kunnen gaan en alle geledingen er optimaal bij te betrekken is het noodzakelijk een stuurgroep te benoemen. In deze stuurgroep komen drie niveaus binnen het politiek-bestuurlijk-ambtelijk proces samen, namelijk: de raad, het college van B&W en de ambtelijke organisatie. Deze drie niveaus worden eveneens schematisch weergegeven in onderstaande figuur:

De stuurgroep is overkoepelend en bedoeld om de partijen bij elkaar te brengen.

De stuurgroep bestaande uit een wethouder (namens college van B&W), drie tot vijf raadsleden (namens de raad) en de gemeentesecretaris (namens en in samenspraak met de ambtelijke organisatie) onder voorzitterschap van de burgemeester die als eerste taak krijgt een beknopt programmaplan op te stellen en ter besluitvorming aan de raad voor te leggen. Daar waar specifiek raadsaangelegenheden zijn wordt de griffier toegevoegd als adviseur aan de stuurgroep. Uiteraard zal een ieder met inachtneming van zijn of haar eigen rol deelnemen.

In deze stuurgroep dient de nadruk te worden gelegd op een 'doe-aanpak', met een pragmatische aanpak en in het hier en nu. In de verschillende gremia vinden de activiteiten naast elkaar plaats en borgt de stuurgroep de verbinding. Met als doel om gezamenlijk te leren, rolvast te werken aan het versterken van onze geloofwaardigheid en consequent zijn in het handelen, zodat het vertrouwen en de sociale veiligheid hersteld wordt van een ieder die deelneemt aan het politiek-bestuurlijk-ambtelijk proces. In het beknopte programmaplan zal een uitwerking komen met acties voor de raad, het college van B&W en de ambtelijke organisatie. Dit zal worden aangeboden aan de raad om vast te stellen.

Het college wil dan ook aan de raad voorstellen om op 13 juni 2023 in te stemmen met het instellen van een stuurgroep onder voorzitterschap van de burgemeester en de gemeenteraad op te roepen om leden voor de stuurgroep aan te dragen en tijdens de volgende gemeenteraad te

benoemen. De stuurgroep zal bestaan uit een wethouder, drie tot vijf leden van de raad en de gemeentesecretaris. Daar waar specifiek raadsaangelegenheden zijn wordt de griffier toegevoegd als adviseur aan de stuurgroep. Zij zullen de opdracht krijgen om binnen 4 maanden met een beknopt programmaplan te komen en ter vaststelling aan te bieden aan de gemeenteraad.

Als bouwstenen voor een programma ter versterking van de bestuurscultuur worden in ieder geval vanuit het eindrapport van Berenschot meegegeven:

- Bepaling van een visie: het op basis van een gedeeld beeld over de huidige bestuurscultuur ontwikkelen van een gezamenlijke opvatting over de stappen die genomen moeten worden om de bestuurscultuur te versterken;
Hierbij gaat het om het totaal van alle houdingen, opvattingen en gedragingen die invloed hebben op het (politiek-)bestuurlijk samenspel en de daarin te onderscheiden typen. Dit betekent zorgdragen voor een diepgaande (zelf)reflectie van raadsleden, collegeleden en ambtenaren waarbij uitdrukkelijk wordt gekeken naar de wijze waarop invulling wordt gegeven aan waarden, regels en rollen, samenwerking en mate van dualisering en onderlinge omgang. Dit is een belangrijke eerste stap waar de tijd voor genomen moet worden en de stuurgroep zich als eerst op kan richten.

Vervolgens kunnen de andere bouwstenen in het programma ingebed gaan worden.

- Het actualiseren en onder de loep nemen van bestaande gedragsregels van het politiek-bestuurlijke samenspel en het herijken van procedures, gedragscodes en regelingen van orde waaronder ook meldingsprotocollen;
- Continue dialoog en gezamenlijk leren. Een gezonde cultuur vraagt om continue aandacht en dialoog. Het moet uiteindelijk normaal worden om met elkaar te praten over hoe we het met elkaar doen én om elkaar aan te spreken op gedrag. Het succes daarvan valt of staat met de aanwezigheid van een minimaal vereiste onderlinge vertrouwensbasis tussen raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Ook hiervoor kan de stuurgroep in het programmaplan voorstellen doen waarbij trainingen, coaching, wijze van permanente reflectie maar ook pacificatieprotocollen gedaan kunnen worden. Tot slot zal ook het plan aandacht dienen te schenken aan borging van de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van goed bestuur en sociale veiligheid na afronding van het programmaplan.

Beoogd effect

Gezamenlijk vormgeven aan een stabiel, krachtig en zelfbewust bestuur dat de realisatiekracht van de gemeente duurzaam versterkt en sturing geeft aan de strategische agenda voor Wassenaar in een sociaal veilige werkomgeving voor raad, college, medewerkers en omgeving.

Argumenten

1.1 Het voortbestaan van de gemeente Wassenaar als zelfstandige gemeente is een gezamenlijk belang en doel voor zowel de deelnemers aan het politiek-bestuurlijk-ambtelijk proces als ook voor de inwoners in de gemeente Wassenaar;

1.2 Stilstaan bij het eigen handelen en reflecteren bevordert het inzicht in de gewenste bestuurscultuur en draagt bij aan het realiseren van een veilige en vrije werkomgeving voor alle deelnemers die in het politiek-bestuurlijk-ambtelijk proces participeren;

1.3 Om goede kwaliteit van dienstverlening aan onze inwoners te kunnen blijven leveren is het cruciaal dat er aanzienlijke stappen worden ondernomen ter versterking van de bestuurscultuur;

1.4 Het opstellen van een programma bestuurscultuur draagt bij aan een transparante en gewenste bestuurscultuur;

1.5 Het instellen van een brede stuurgroep draagt bij aan collectief eigenaarschap voor de versterking van de bestuurscultuur.

Kanttekeningen

Voor het slagen van het programma bestuurscultuur wordt er een aantal randvoorwaarden gesteld, te weten:

1.1 Het programma bestuurscultuur dient gezamenlijk gedragen te worden

Met gezamenlijk worden alle deelnemers aan het politiek-bestuurlijke proces in de gemeente Wassenaar bedoeld, namelijk: de ambtelijke organisatie, college en de raad.

1.2 Betrokkenheid en commitment

De ambtelijke organisatie, college en raad zijn allen betrokken bij het opzetten van het programmaplan en committeren zich aan de inhoud daarvan en dragen ook allemaal bij aan de uitvoering van het programma.

1.3 Terug- en vooruitblik naar de toekomst

Alle deelnemers van het politiek-bestuurlijke proces zijn bereid te reflecteren op eigen gedrag, lessen te trekken en vooruit te kijken.

1.4 Uitvoering programma gewenste bestuurscultuur en sociale veiligheid

Het uitvoeren van het programma is, zoveel als mogelijk, belegd bij de eigen politieke ambtsdragers binnen de gemeente Wassenaar. Hierbij ondersteunt de ambtelijke organisatie.

1.5 Focus, betrokkenheid en inzet

Focus, betrokkenheid en inzet van alle deelnemers aan het politiek-bestuurlijke proces is van essentieel belang om het programma te laten slagen.

Uitvoering: Financiën

Er zijn bedragen in zowel de voorjaarsnota als de kadernota opgenomen om het programma bestuurscultuur uit te voeren. In de voorjaarsnota 2023 is er € 100.000 opgenomen en in de Kadernota € 150.000 voor 2024 en € 75.000 voor 2025. Voor het onderzoek zijn reeds kosten gemaakt. Er zal bij de uitwerking van het programma een verfijning komen. Deze vooralsnog ingeschatte bedragen worden onder andere ingezet ten behoeve van een projectleider uit de ambtelijke organisatie, externe gespreksleider(s), diverse trainingen, mogelijk coaching en

actualiseren van regelingen en protocollen zoals uit het eerste reflectiebijeenkomst is aangegeven. Deze bedragen zijn indicatief en zullen nader gespecificeerd worden bij de aanbieding van het beknopte programmaplan.

Uitvoering: Juridisch kader

Hoofdstuk 10 van de Gemeentewet geldend vanaf 1 april 2023.

Uitvoering: Communicatie en Inwonerparticipatie

Inwonerparticipatie is niet van toepassing.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester